

סימן כ"א

הליכה בדרך בימי בין המצרים

אוצר החכמה

שלא לילך בין חמה לצל. ובביה"ל (ד"ה צריך) כ' דלפי המבואר בפסחים (ק"א ע"ב) יותר יש לזהר מחד בתמוז עד שיתסר דודאי שכיחי.

ובספר מאורי אור (תענית ק"ט ע"א) כ': קטב מרירי ביארתי לעיל בפסחים קי"א דהאידינא בטיל מימי אביי, והמדרש שהביא הב"י הוי קודם אביי, ובוזה מבואר דלא נהגינן להיזהר, ולא נשמע בזמנינו מעולם רק שיחת נשים ותינוקות, ותמהני על הב"י שלא התעורר בזה, ואולי סבר כיון דבפסחים קי"א מסיק דאתי לפעמים אף דלא שכיח חשו לחמירא סכנתא, עש"ע ובס' שמירת הגוף והנפש (סי' קל"ה).

ובערוה"ש (סעיף ל"ט) כתב דכל זה נאמר רק בהליכה בדרך, אבל בהליכה בעיר לית חששא, ובאשל אברהם (להגאון מבוטשאטש, סו"ס תקנ"א) כ' וז"ל: פשוט שאין זה במקום שאנשים מצוים ואצ"ל במקום שיש בו מזוזה, אך גם באחורי הבתים כל שהוא עדיין בכלל שם העיר או הכפר או אולי גם עיבורו נראה שאין חשש, וכמ"ש בכמה דוכתי דהבא להוסיף בכגון זה חשש עליו הראיה, וכל הספקות הם בכלל לא ידע שומר פתאים ה' וכו', וי"ל דזה דוקא במדבר מקום תהו, משא"כ באתר

שאלה: האם ישנה מניעה לצאת לדרך או לטיול בימי בין המצרים (מ"ז תמוז ועד ט' באב).

תשובה: כתיב במדרש שוחר טוב (תהלים צ"א) עה"פ "מדבר באופל יהלוך". רבנן אמרי שד הוא רבי יהודה ברבי יוסי אמר דהוה קץ לה לשון שודד. רבי הונא בשם רבי יוסי אמר קטב מרירי עשוי כמין קליפין קליפין שערות שערות עינים עינים ובעין אחת הוא רואה ועינו לתוך לבו ואינו שולט לא בצל ולא בחמה אלא בין חמה לצל ומתגלגל ככדור ושולט מארבע שעות ועד תשע ושולט מ"ז תמוז עד תשעה באב וכל מי שרואה אותו נופל על פניו, חזקיה ראה אותו ונפל על פניו. אמר רבי פנחס בר חמא מעשה היה באחד שראה אותו ונפל על פניו ונכפה. רבי שילא בר רבי יצחק מפקיד לספריא דיהון מפנין לטליא מארבע שיעין ועד תשע. רבי יוחנן היה מפקיד לספריא דלא ליהוון מחין לטליא מן י"ז בתמוז ועד תשעה באב, עכ"ד. וכ"כ בילקוט שמעוני שם. וכ"פ בשו"ע וז"ל: צריך לזהר מ"ז תמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מד' שעות עד ט' שעות (משום שבהם קטב מרירי שולט). ובמשנ"ב כ' בשם הא"ר דהיינו מסוף שעה רביעית עד סוף שעה תשיעית. וכן יזהרו בימים אלו

דנהיגי איניש למיזל, וכ"ש כשנשמע שם
קולות בנ"א המנהג מכריע וכו' שאין
חשש לזה ולית דחש ואין פתחון פה,
ע"ש. ולפי"ד יהיה מותר ללכת בכל דרך
כל זמן שישנם עוברים ושבים.

אמנם במקור חיים (להחז"י, סעיף י"ד)
כתב שיש להמנע ללכת בשלושת
השבועות למקומות סכנה.

ובשדי חמד (אס"ד מערכת בין המצרים
פאת השדה סעיף א' אות י') כתב
בשם משא חיים להגר"ח פלאג"י וז"ל:
שעשו הסכמה ותקנה בכת התורה"ק
שמי"ז בתמוז ועד ט' באב לא ילך שום
בר ישראל לטייל בגינות ופרדסים ועל
שפת הים והנהר, עכ"ל. וצ"ע על מי חלה
תקנה זו. ונ' שרק במקום התקנה שם.